

Wyciąg z wyników

Niniejszy raport proponuje reformę podatkową, która zmierza do bardziej sprawiedliwego i wydajnego systemu podatkowego w Islandii. Propozycje te zmierzają do odwrócenia przesunięcia obciążenia podatkowego na osoby najbardziej potrzebujące, a także obniżenia opodatkowania osób zarabiających najniższe stawki i emerytury o przynajmniej 20.000 koron islandzkich miesięcznie.

Przy takich założeniach 90% niżej zarabiających podatników opłacałoby niższe podatki, następne 5% podatników nie dotknęłyby wielkie zmiany, zaś podatki najbogatszych 5% wzrosłyby. Istnieje wiele sposobów na finansowanie tych zmian, na przykład poprzez wykorzystanie obecnej elastyczności środków rządowych, a także poprzez pilne zmiany w opodatkowaniu i monitorowaniu ewazji i oszustw podatkowych.

Wielkie przesunięcie obciążenia podatkowego i jego powody

Pierwszy rozdział traktuje o wielkim przesunięciu podatku dochodowego w ciągu dwóch ostatnich dekad. Obciążenia podatkowe zostało przesunięte z najwyższych dochodów na średnie i niskie dochody. Proporcjonalnie największy wzrost podatków zauważają się w stosunku do najniższych dochodów. Taki rozwój nasilił się w latach wiodących do kryzysu finansowego w roku 2008. Po kryzysie, trend ten się nieco odwrócił, aby rozpocząć się z większą siłą w roku 2015.

Istnieją 3 główne powody dla wyższego opodatkowania społeczeństwa. Pierwszym z nich jest większe zapotrzebowanie na wydatki socjalne. Drugim jest zwiększona nierówność płac w naszym społeczeństwie. Trzecim powodem są bezpośrednie i pośrednie zmiany, których dokonano w prawie podatkowym, a które spowodowały wzrost podatków w odwrotnej proporcji do zarobków.

Podatki i dobrobyt

W rozdziale drugim wyjaśnione są podatki z uwzględnieniem warunków ekonomicznych i społecznych, w celu naświetlenia granic możliwych zmian w podatkach, a także aby podkreślić ich cel. Eksponuje się tutaj znaczenie zbieranie wystarczających funduszy na system dobrobytu, a także znaczenie nieredukowania dochodów rządowych, które już obecnie nie są wystarczające dla podtrzymania satysfakcjonujących usług publicznych i budowy infrastruktury ekonomicznej i społecznej.

Ważnym jest też, aby odpowiedzieć na różnorodne przyczyny, które doprowadziły do wyższego opodatkowania dochodów. Stworzenie bardziej sprawiedliwego systemu podatkowego wymaga aby reformy systemu podatków dochodowych zostały uzupełnione innymi środkami.

Działania i propozycje

W trzecim rozdziale wypisane są działania, propozycje oraz różnorodne metody na ulepszenie systemu podatkowego prowadzące do zwiększenia dochodów rządu z podatków, co mogłoby zostać wykorzystane do dalszych obniżek podatków dla 90% siły roboczej – ogółu społeczeństwa. Proponowane jest co następuje:

- Pogresywny podatek dochodowy dla osób prywatnych z czterema, lub pięcioma progami, opisany w dalszych rozdziałach raportu
- Podniesienie podatku od zysków kapitałowych do poziomu tego podatku w innych krajach Nordyckich, a także wyrównanie opodatkowania zysków operacyjnych do poziomu podatku dochodowego
- Zmiana metody kalkulacji dochodów osób samozatrudnionych, tak aby była on rozpatrywana jako działalność finansowa
- Podatek majątkowy wyłączający przeciętną cenę domu mieszkalnego, domku letniskowego i samochodu na użytek indywidualny.
- Sprawiedliwe opłaty za użytkowanie zasobów naturalnych dla wszystkich przedsiębiorstw i sektorów, które wykorzystują bogactwa naturalne kraju.
- Wzmorzone kontrole podatkowe, ponowne inspekcje pokontrolne, a także kary sądowe.

Taka reforma jest zarówno aktualna i istotna w celu uzyskania bardziej sprawiedliwego, wydajnego systemu podatkowego. Jest on też istotna w celu upodobnienia tego systemu do systemu w innych krajach nordyckich, tak aby Islandczycy mogli cieszyć się podobnym systemem dobrobytu jaki mają ich Nordyccy kuzyni.

Progi podatkowe

W ostatniej części raportu proponowane są sugestie nowych progów podatkowych, oparte na 4 progach zaakceptowanych przez ASÍ. Taki system pozwoliłby na odwrócenie w dużej mierze przesunięcia opodatkowania na niskie zarobki poprzez obniżenie podatków dla niskich i średnich dochodów, a podniesienie ich dla najwyższych dochodów.

Tutaj następują cele polityki podatkowej i socjalnej, na które zgodziło się ASÍ:

- Podniesienie wyrównującego efektu systemu podatków dochodowych
- Zwiększenie limitu dochodów nieopodatkowanych
- Zmniejszenie obciążenia podatkowego niskich i średnich dochodów
- Zwiększenie ilości progów podatkowych: wprowadzenie niższego progu dla najniższych pensji i nowego progu dla najwyższych pensji
- Podatek od zysków kapitałowych powinien być zrewidowany i podniesiony tak, aby wyrównał się poziomem z innymi krajami Nordyckimi
- Zasiłek na dzieci powinien dotrzeć do osób o niskich i średnich dochodach
- System wsparcia mieszkaniowego (ulga w oprocentowaniu i zasiłek mieszkaniowy) powinny być przywrócone

4-progowy system podatkowy proponowany jest w zgodzie z polityką ASÍ, która pozwala na obniżenie opłat podatkowych dla najniższych zarobków o około 20-29 tysięcy koron (ilustracje 4 i 6). Wszyscy z zarobkami sięgającymi do około 900 koron miesięcznie otrzymaliby ulgi podatkowe zgodnie z tymi propozycjami. Osoby z zarobkami pomiędzy 900 tysięcy a 1,3 miliona koron miesięcznie zauważyliby tylko niewielkie zmiany. Ci zarabiający ponad 1,3 miliona koron, najwyżej zarabiające 5%, zauważyłoby

główny wzrost podatku (załącznik II). W ten sposób obciążenie podatkowe najwyższych dochodów na Islandii zbliżyłoby się do poziomu opodatkowania wysokich dochodów w innych krajach Nordyckich (załącznik I).

The tax rise for the highest waged 5% would not be sufficient to cover the lost income in the state's finances from reduced taxes on lower wages (about 30 billion ISK net loss would be the result). Wzrost podatków dla najwyższej zarabiającej warstwy społecznej (5% społeczeństwa) nie byłby wystarczający na pokrycie strat w dochodzie budżetu państwa związanych z niższymi podatkami dla niższych dochodów (straty netto to około 30 miliardów koron). Dlatego też, elastyczność, która występuje w innych aspektach budżetu państwa musiałaby zostać wykorzystana, aby podtrzymać ten sam poziom całościowych wpływów z podatków.

To mogłoby zostać zrobione, na przykład poprzez użycie 14 miliardów koron, które rząd już przeznaczył na ulgi podatkowe. Około 16 miliardów koron nadwyżki budżetowej też mogłoby zostać zużytkowane, co obniżyłoby tę nadwyżkę z 29 miliardów do 13 miliardów koron. W ten sposób, luka około 30 miliardów zostałaby uzupełniona, co oznacza, że implementacja tego kroku byłaby bardzo łatwa.

W piątym rozdziale, przedstawione są dwie jeszcze bardziej ambitne propozycje. Sugerowane są jeszcze większe ulgi podatkowe, gdzie trzeba by było uzupełnić jeszcze większą lukę, co jest wciąż zupełnie wykonalne z użyciem szerszych środków.

Sprawiedliwy i wydajny system podatku dochodowego z wieloma opcjami

System podatku dochodowego, który został opisany, nie jest jedynie bardziej sprawiedliwy i wydajny, niż ten obecny. Poprawiłby on też wielkie i niesprawiedliwe przesunięcie opodatkowania na najniższe dochody, które wydarzyło się bez konsultacji społecznych, z inicjatywy rządu, i głównie w tajemnicy.

Metody proponowane w tym raporcie zredukowałyby też nierówności dochodów pomiędzy płciami, jako że to kobiety są głównie w grupach, które otrzymałyby najwyższe ulgi podatkowe. Mężczyźni częściej znajdują się w wyższych progach dochodowych, dla których proponowane są wyższe progi podatkowe. Te środki wyrównałyby zatem sytuację finansową mężczyzn i kobiet.

Środki te polepszyłyby również los tych, którzy otrzymują renty, emerytury i renty chorobowe, ponieważ te grupy również głównie przynależą do niższych progów dochodowych, które otrzymałyby najwyższe ulgi podatkowe.

Ten system podatkowy byłby również bardziej opłacalny dla osób młodych, dopiero rozpoczynających swoje życie na rynku pracy i zakładających rodziny, jeśli korekcja zasiłków na dzieci i mieszkalnych zostałaby wprowadzona zgodnie z propozycjami AŚÍ.

Stefán Ólafsson

Indriði H. Þorláksson